

KRANJČAN

10

**NOVI ODLOK
O PRAVILIH
CESTNEGA
PROMETA**

**PRIČAKOVANJA BO
TREBA PRILAGODITI
REALNOSTI**

Čas je za racionalizacijo
»modnih« projektov.

stran 4

**KRANJČANE MOTIJO
PRELETI LETAL**

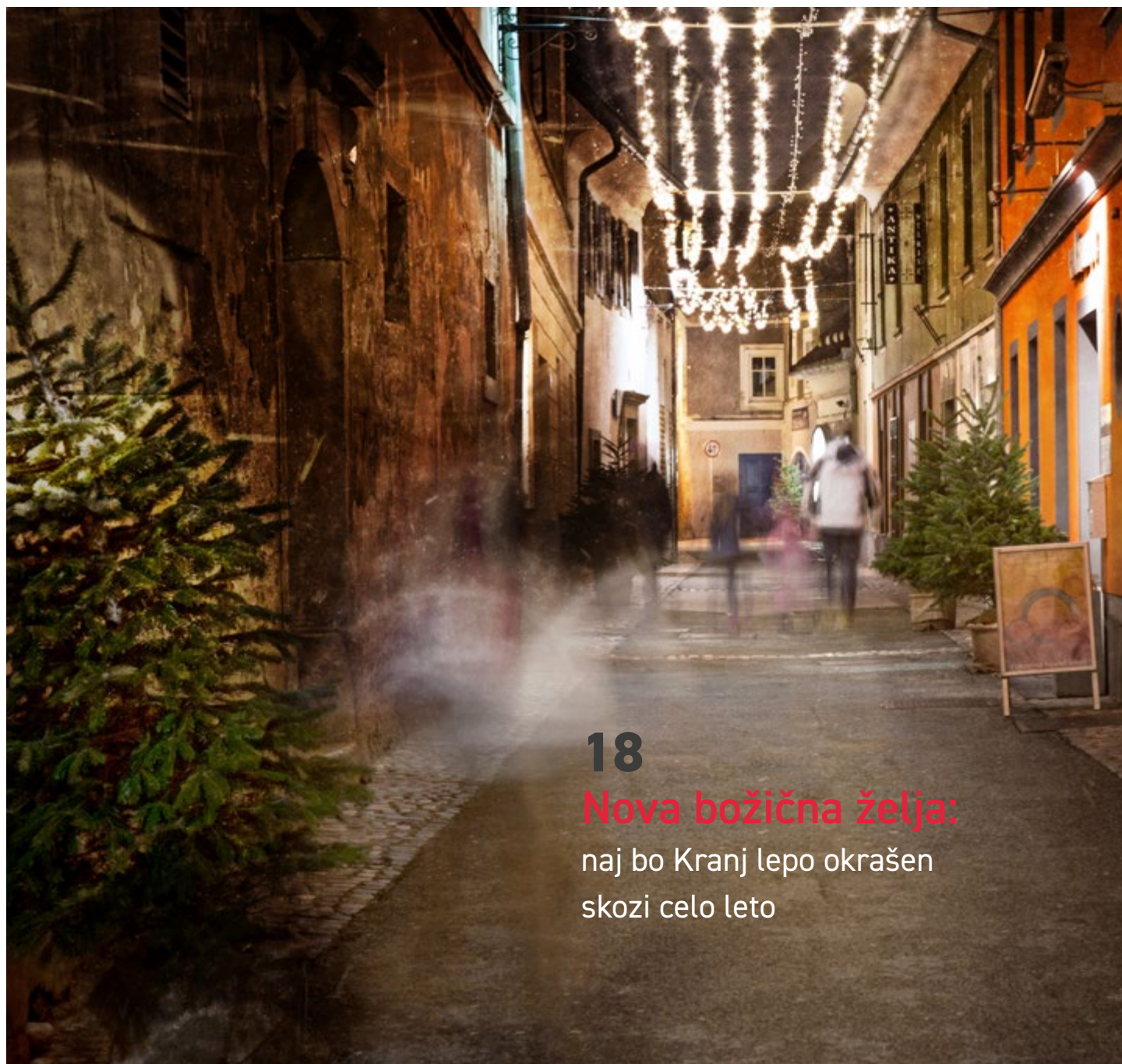
Bližina letališča prinaša
prednosti, a tudi slabosti.
Kako zmanjšati hrup?

stran 8

**SIMON JENKO
IN KRANJ**

Osebni spomin na odraščanje
in na pesnika ter njegov
status skozi čas.

stran 14

18

Nova božična želja:

naj bo Kranj lepo okrašen
skozi celo leto

POVABILO K BRANJU

Izteka se prvo leto mandata, ki je Kranjčanom prinesel – olajšanje. Nova občinska oblast se vsaj zaenkrat ne zapleta v nepotrebne konflikte, ne šikanira občanov in ne deluje proti njihovim interesom. To v Kranju ni samoumevno.

Vzemimo za primer samo odnos občine do krajevnih skupnosti. Sosvet za krajevne skupnosti, katerega člani so predsedniki svetov vseh 26 kranjskih KS, je bil v prejšnjem mandatu marginaliziran debatni krožek. Če spomin ne vara, se je bivši župan sej sosveta udeležil vsega enkrat; v tem mandatu se vodstvo občine sej udeležuje redno.

Precej bolj konstruktivno poteka tudi obravnava za našo KS občutljivih tem, najsi gre za ureditev parkiranja na Sejmišču ali pa za novi Odlok o pravilih cestnega prometa, ki je pravkar stopil v veljavo. KS Center je bila do sedaj vključena v procese sprejemanja zanj pomembnih odločitev in bila v glavnem uspešna s svojimi predlogi. Zato si vsi skupaj v tem prazničnem času lahko zgolj zaželim, da bi občinska oblast pri odločitvah, ki zadevajo interese krajevne skupnosti, ohranila enak odnos tudi v prihodnje in upoštevala mnenje krajanov. Ljudje, ki v mestu živimo, delamo in imamo tu investirano svoje premoženje, namreč najbolje vemo, kaj mesto dejansko potrebuje. In potrebuje marsikaj: dodatne mehanizme podpore nosilcem poslovnih dejavnosti; ohranjanje osnovne trgovske in storitvene ponudbe (pošta!), boljše dostopnost mesta, sanacijo brežin, urejanje kanjona Kokre... Vsega v tem mandatu ne bo mogoče izpeljati do konca, vendar obstaja realna možnost za premik na bolje.

Spoštovane krajanke in krajani, prijetno branje pričujočega glasila, ki je bilo po osmih letih deležno celovite prenove, ter vesel božič in srečno novo leto vam v imenu KS Center želi

dr. Aleksander Pavšlar

VSEBINA

- UREDNIŠKI PREGLED
- 04 **Pričakovanja bo treba prilagoditi realnosti**
- 05 **Obnova propadajočih šolskih objektov**
- 05 **Odprava napačno zastavljenih projektov**
- 06 **Ob krajevnem prazniku**
- 07 **Na območju "Koreje" kot vse kaže ne bo stanovanj**
- AKTUALNO
- 08 **Kranjčane motijo preleti letal**
- 10 **Novi odlok o pravilih cestnega prometa**
- ZANIMIVOST
- 13 **Počitnice**
spomin na Majdičevo hišo
- 14 **»Oprostite, Jenkova ulica?«**
ali Kako sem v Kranju odraščal s Šmonco iz Praš
- KULTURA
- 16 **15. JAZZ KAMP KRANJ 2019**
- MNENJE
- 18 **Nova božična želja**
- ŠPORT
- 19 **Športni uspehi Kranjčanov**

POVEČANE OBVEZNOSTI PRORAČUNA

Finančno stanje občine se je v prejšnjem mandatu poslabšalo, kot nazorno pokaže primerjava nekaj proračunskih števil. Tekoči odhodki in tekoči transferji, torej izdatki za vnaprej zacementirane obveznosti, ki jih je iz političnih in drugih razlogov najtežje zmanjšati (plače, subvencije vrtcev, transferji Zavodom itd.) in ki se ponavljajo iz leta v leto, so od slabih 38 milijonov evrov leta 2015 narasli na 44 milijonov leta 2019. Za primerjavo: v istem obdobju so se občinski dohodki iz naslova dohodnine, ki je glavni proračunski vir, povečali za vsega 3,6 milijona evrov. Da je politika v prejšnjem mandatu s financami ravnala dokaj sproščeno, kaže npr. proračunska postavka za plače občinskih uradnikov: primerjava proračunov 2015 in 2019 razkrije povečanje za 38%.

Zastoji na mestnih ulicah so zgolj končni rezultat odločitev, sprejetih pred davnimi leti, ki jih je takratna politika prodala neukim volivcem kot »napredek« in se jih zdaj ne dá popraviti s subvencioniranimi prevozi in mantro o »spreminjanju navad«.

PRIČAKOVANJA BO TREBA PRILAGODITI REALNOSTI

Ko je mali Kranjvaj v okvari (zadnja bolniška je trajala nekaj tednov), po ulicah in trgih mestnega jedra cele dneve ropota velik dizelski kombi z enim ali sploh brez potnikov. Je to smiselno? Če že, naj koncesionar nabavi še eno rezervno električno vozilo.

Kot smo v preteklosti na straneh tega glasila že večkrat zapisali, so največja nevarnost za občinski proračun različni z evropskim denarjem sofinancirani »modni« projekti, ki niso upravičeni z vidika prioritet mesta.

Evropski denar namreč nikoli ne pride zastonj: ko je določen projekt dokončan, je treba zagotoviti sredstva za njegovo vzdrževanje in pogosto tudi dodatno zaposliti delavce; te obveznosti nato za nedoločen čas zajedajo proračun, v posledici česar zmanjkuje denarja za dejansko nujne investicije.

In kateri so ti »modni« projekti? Pred desetimi leti so bili to npr. tonaltni tlakovci in japonske češnje v mestnem jedru, danes je modna t. i. trajnostna mobilnost. Številke so neizprosne: občina je v slabih štirih letih za izgradnjo in širitev sistema izposoje koles »kr-s-kolesom« odštela, reci in piši, 900 tisoč evrov, od katerih

sta ji EU in država povrnili okrog 370 tisoč evrov oziroma 41%. In to še ni vse! Ko so kolesarnice zgrajene in kolesa nabavljena, je vse to postrojenje treba redno vzdrževati. Cena? 160 tisoč evrov letno!

Že, že, boste ugovarjali, ampak v Kranju moramo narediti nekaj za zmanjšanje obremenitve z motornim prometom, zato je prav, da občina investira v sistem mestnega kolesa. Nihče ne zanika, da je ideja mestnega kolesa lahko dobra rešitev; morda obstajajo mesta, kjer pod določenimi pogoji ta ideja tudi dobro deluje, toda kranjska realnost je pač drugačna. Od uporabnikov biciklov občina namreč letno pobere vsega šest tisoč (!) evrov uporabnine, kar je v primerjavi s stroški vzdrževanja smešna številka. Vprašati se je treba vsaj, ali sistem mestnega kolesa sploh prinaša zadostne koristi, ali ga potrebujemo v obstoječem obsegu in ali je smiselna njegova nadaljnja širitev.

Shrljiva je vsota, ki jo proračun letno namenja za subvencioniranje mestnega javnega prevoza – 1,3 milijona evrov –, da se lahko avtobusi fijkajo po Kranju prazni, medtem ko zastarele in obremenitvam neprilagojene ceste ob konicah pokajo po šivih. Spet: realnost je bistveno drugačna od pobožnih želja. Urbanistični razvoj Kranja, ki je v zadnjih štiri-desetih letih stavil na razpršeno poselitve in preveliko koncentracijo trgovskih površin na periferiji mesta, pač pospešuje rabo avtomobila. Zastoji na mestnih ulicah so zgolj končni rezultat odločitev, sprejetih pred davnimi leti, ki jih je takratna politika prodala neukim volivcem kot »napredek« in se jih zdaj ne dá popraviti s subvencioniranimi prevozi in mantro o »spreminjanju navad«. No, verjetno so še drugi banalni razlogi, kot npr. napačen potek prog, neprimerni vozniki, dolgotrajno prestopanje..., zakaj javni transport ne deluje, ampak dokler tega ne znamo urediti, je bolje, da 1,3 milijona evrov letno investira-

ramo v nove ceste, namesto da ga mečemo skozi okno; kajti, roko na srce, če bo največji infrastrukturni dosežek Kranja za naslednjih 20 let izgradnja dveh krožišč, na Primskovem in v Stražišču, ter obnova Delavskega mosta, se nam slabo piše.

Kaj storiti? Na bistveno povečanje proračunskih prihodkov iz naslova dohodnine verjetno ni pričakovati. Dohodnina je državni davek in mati republika bo občinam tudi v prihodnje rezala kruh na tanko. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, po drugi strani, je občinski davek in sorazmerno pomemben vir (7,4 milijona evrov v l. 2019), pri odmeri katerega je občina samostojna; lahko ga dvigne – seveda teoretično. V praksi verjetno ni junaka, ki bi na mestnem svetu glasoval za bistveno povečanje. Zadolževanje? Ne bo šlo. Država ve, da so apetiti občin veliki, odgovornost politike glede na štiriletni volilni cikel majhna in občinam zato omejuje zadolževanje. V Kranju imamo bojda rezerve še za nekaj kilometrov kanalizacije in – to je to. Javno-zasebna partnerstva? Skrajno delikaten način financiranja projektov, obremenjen z močnimi korupcijskimi in drugimi tveganji. Kolikor nam je znano,

je pri kranjskih partnerstvih zasebni partner praviloma naplahal javnega.

Skratka, delati bo treba na odhodkovni strani proračuna. Občina bo morala postaviti nekaj jasnih prioritete: npr. nujno je dokončati že začete projekte, za katere so bila pridobljena evropska sredstva, da ne bi slučajno prišlo do obveznosti vračanja denarja; poskrbeti je treba za osnovne življenjske potrebe občanov, kot je pitna voda, vrtci, šole...; pridobivanje novih projektov, sofinanciranih z evropskimi sredstvi, je treba omejiti izključno na tiste, ki jih mesto po prioriteti potrebuje. Trajnostna mobilnost, bicikli, subvencije za prazne avtobuse... v tem trenutku niso prioriteta in je te projekte, če se jih dá, treba ustaviti oziroma jih vsaj racionalno oklestiti.

Občina nameni 1,3 milijona evrov subvencije letno za avtobuse mestnega prometa, ki se vozijo prazni.

Fotografija je bila posneta pred šestimi leti, ko je bila prometna obremenitev Kidričeve, Oldhamske in C. Staneta Žagarja še znosna. Danes je stanje v konicah brezupno. Izgradnja avtocestnega priključka Kranj-sever bi obremenitev zmanjšala za 16%, v kombinaciji s severno obvoznico pa za 50% pravi strokovna študija.

OBNOVA PROPADAJOČIH ŠOLSkih OBJEKTOV

Za KS Center je predvsem pomembno, da je letos končno stekla sicer že vrsto let načrtovana prenova OŠ Simona Jenka pri Prešernovem gaju. Prav tako se bo prihodnje leto začela obnova še enega propadajočega kolosa v mestnem jedru – bivše Gradbene šole na Cankarjevi ulici.

Vzhodno krilo šolskega poslo-

pja pri Prešernovem gaju propada od izselitve srednje ekonomske šole leta 2007. Objekt bo za okrog 5,5 milijona evrov (od tega 4,2 milijona državnih in evropskih sredstev) celovito obnovljen do začetka naslednjega šolskega leta. V stavbi bo prostora za štiri oddelke vrtca in osem oddelkov osnovne šole.

ODPRAVA NAPAČNO ZASTAVLJENIH PROJEKTOV

Nova avtobusna postaja se ne bo gradila na Zlatem polju pri zdravstvenem domu, temveč pri železniški postaji, kar je v skladu s sodobnimi prometnimi smernicami.

Tudi sicer je območje železniške postaje eno bolj degradiranih območij Kranja, ki si kot pomembna vstopna točka v mesto zasluži revitalizacijo.

Kot kaže, bo odklenalo tudi gradnji stanovanjske soseske na območju t. i. Koreje. Stanovanja bi sicer gradil državni Stanovanjski sklad, toda občina bi morala v gradnjo vse potrebne infrastrukture (širitev ceste, postavitev novega mosta...) vložiti prek 10 mi-

lijonov evrov, kar glede na njene zmožnosti ni realno, da niti ne omenjamo povsem neprimerne poplavne lokacije ob Savi, na kateri naj bi se soseska gradila.

Namesto konfliktnega napenjanja mišic s sosedi OŠ Staneta Žagarja se je občina raje odločila za spremembo projekta izgradnje nove telovadnice, po kateri bo telovadnica umeščena v prostor na manj moteč način.

OB KRAJEVNEM PRAZNIKU

Popoldan prve sobote v septembru je bil že četrto leto zapored rezerviran za piknik krajanov v zavetju vrta gradu Khislstein.

Deževno in hladno jutro ni obetalo veliko, a je ob treh popoldan skozi oblake kot naročeno posijalo sonce in pripomoglo k obisku piknika, ki je bil nad vsemi pričakovanji. Povabilu sta se odzvala tudi župan Matjaž Rakovec in podžupan Janez Černe, ki sta prišla pozdravit krajanje.

Druženje krajanov pomembno prispeva k povezanemu in uspešnemu delovanju KS, zato bomo piknik še organizirali. Enako pomembna pa je tudi informiranost,

zato spremljajte delo KS na naši spletni strani www.kranj-center.si, kjer so med drugim objavljene zapisniki sej, in prek facebook profila »Krajevna skupnost Kranj Center«, lahko pa nas obiščete osebno v času uradnih ur, v torek in četrtek med 15.30 in 16.30 uro, ali po predhodnem dogovoru.

V petek 13. septembra je KS organizirala tradicionalno srečanje krajanov, starih 80 let in več. Tudi to srečanje je bilo bolj obiskano kot pretekla leta: od približno 80 vabljenih se ga je udeležilo prek 30 krajanov. Zbrane sta nagovorila predsednik sveta KS Center, Aleksander Pavšlar, in članica sveta, Petra Vencelj. Po-

gostitev udeležencev srečanja je dolga leta potekala v Pizzeriji Romano, ki pa žal že nekaj časa ne obratuje več. Zato smo letos srečanje preselili v prostore gostilne Stari Mayr na Glavnem trgu, kjer so posebej za to priložnost pripravili okusen meni.

Druženje krajanov pomembno prispeva k povezanemu in uspešnemu delovanju KS, zato bomo piknik še organizirali.

V četrtek, 12. septembra, je krajevni praznik obeležil tudi Šahovski klub Stari Mayr Kranj z organizacijo šahovskega turnirja. Prvo mesto je zasedel Petar Djurič, drugi je bil Dušan Zorko, tretji pa Milorad Bulatovič.

O tem, koliko bi občina morala vložiti v prometno in drugo infrastrukturo, da bi bila gradnja sploh mogoča, se krešejo mnenja – ocena se vrti okrog 10 milijonov evrov.

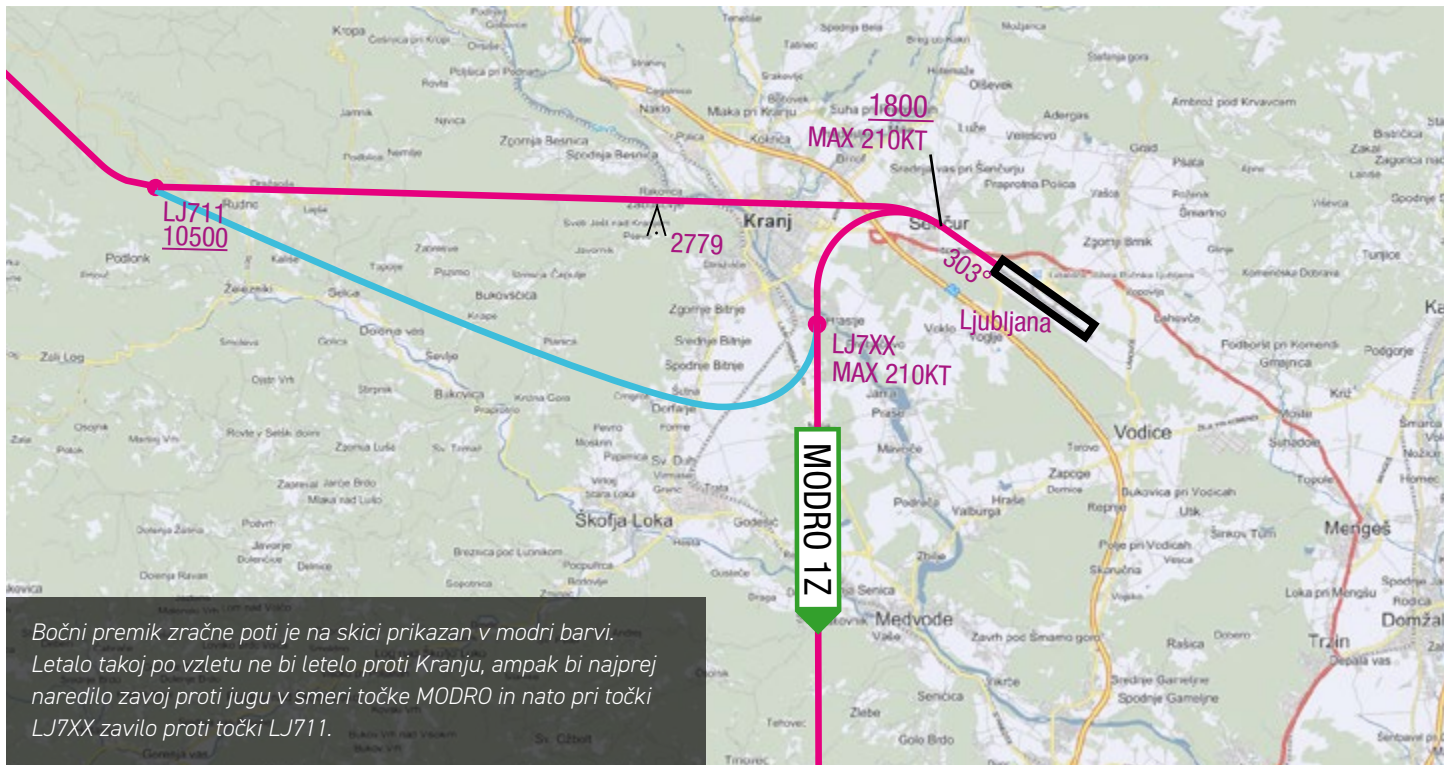
NA OBMOČJU "KOREJE" KOT VSE KAŽE NE BO STANOVANJ

Na območju med današnjim Megacentrom in tovarno Zvezda ob Savski cesti je po vojni zraslo barakarsko naselje za najrevnejše priseljence, ki so s trebuhom za kruhom prišli delat v kranjske tovarne.

Ljudsko poimenovanje – Koreja – je hudomušno ubesedilo vse, kar je bilo treba vedeti o tem naselju in njegovih prebivalcih. No, danes Koreje ni več, pa tudi kranjskih tovarn je le še za vzorec. Po stečaju Tekstilindusa je del zemljišč pred približno desetimi leti kupil Stanovanjski sklad RS z namenom »gradnje prijetne soseske«, kot se je izrazil takratni direktor sklada – in nasedel s svojo naložbo. Na tem degradiranem industrijskem območju pač ni mogoče zgraditi

»prijetne soseske«, temveč kvečjemu geto, kakršna je bila Koreja. Prostor je iz vrste razlogov: lege, bližine reke, slabih cestnih povezav..., neprimeren za gradnjo 200 stanovanj. O tem, koliko bi občina morala vložiti v prometno in drugo infrastrukturo, da bi bila gradnja sploh mogoča, se krešejo mnenja – ocena se vrti okrog 10 milijonov evrov; del sredstev bi sicer občina dobila povrnjen skozi komunalni prispevek in evropska sredstva, sama pa bi morala na koncu nositi verjetno okrog 3,5 milijona evrov stroškov.

Projekt »prijetne soseske« je urbanistično slabo premišljen in za občino prevelik finančni zalogaj, zato, kot vse kaže, ne bo realiziran.

KRANJČANE MOTIJO PRELETI LETAL

♦ Aleksander Pavšlar

Marca 2019 je KS Center dala občini pobudo naj pri Agenciji za civilno letalstvo sproži postopek za določitev natančne vzletne procedure za blažjenje hrupa in popravek zračne poti, tako da bi letala, ki vzletajo iz Brnika v smeri Šenčurja, Kranj obletela.

Srž problema sega v leto 2013, ko se je na letališču Jožeta Pučnika spremenila vzletna procedura, tako da so letala začela pretežno vzletati v smeri Šenčurja namesto proti Ljubljani. Kakšni so bili razlogi za spremembo, je stvar razprave.

Zdaj že pokojni nacionalni letalski prevoznik si je s spremembo procedure nekoliko skrajšal lete in naj bi na letni ravni tako privarčeval okrog 850 tisoč evrov pri operativnih stroških, verjetno pa so za spremembo obstajali tudi objektivni, prometno-tehnični razlogi, kot je npr. večja pretočnost prometa. Zadnje dostopno Poročilo o meritvah hrupa za obdobje januar – marec 2019, ki ga javno objavlja letališče, kaže da je bilo v opazovanem obdobju 52% vseh vzletov v smeri Šenčurja. Prav tako so izvedene meritve hrupa pokazale, da mejne vrednosti hrupa na merilnem mestu v Kranju ni-

so bile presežene in torej kljub povečanemu hrupu letališče obratuje znotraj omejitvev.

Problem seveda ni enoznačen. Bližina letališča Kranju prinaša tudi številne poslovne prednosti, zato je gotovo v skupnem interesu, da letališče še naprej uspešno posluje. Hrup letal bo torej ostal dejstvo tudi v prihodnje, zato je vprašanje, s kakšnimi omilitvenimi ukrepi ga je mogoče zmanjšati.

ZAVOJ NA LEVO IN POTEK DESNO

Ko letalo zapusti letališče, mora leteti po predpisani zračni poti. Težava, ki jo ima Kranj, je, da sta dve zračni poti v smeri severozahoda načrtani tako, da potekata neposredno nad mestom. Zato je KS predlagala manjši bočni premik zračne poti, tako da bi letala Kranj obletela. Res je, da bi se s tem nekoliko podaljšalo trajanje

leta, vendar bi bilo to podaljšanje zanemarljivo. Korist, ki bi jo v obliki manjše emisije hrupa imeli prebivalci Kranja, bi več kot odtehtala minimalno povečano porabo časa in goriva.

ZAENKRAT BREZ REZULTATA

Kranjska občina je maja letos skupaj še s petimi občinami v okolici letališča podpisala skupen dokument, namenjen pristojnim državnim službam, v katerem so podpisniki izrazili nestrinjanje, da se zračne poti spreminjajo brez soglasja lokalnih skupnost, in zahtevali zmanjšanje hrupa. Konkretnih sprememb v posledici tega dokumenta ni bilo zaznati. Čeprav je po eni strani razumljivo, da Kranj sklepa zaveznitva s sosednjimi občinami, se je po drugi strani treba zavedati, da je takšna strategija dvorezna, ker imajo občine v resnici delo-

ma nasprotujoče si cilje. Emisije hrupa bodo namreč tudi v bodoče neizogibno obremenjevale območje zračnih poti (do ukinitve zračne poti proti severozahodu najverjetneje ne bo prišlo, je pa realistično doseči njen premik) in cilj kranjske občine bi moral biti, da te imisije z gostejše poseljenega mesta premakne na manj poseljeno periferijo, kar zagotovo ne ustreza npr. sosednji Škofji Loki. Zdi se, da bi morala kranjska občina kot tretja največja občina v državi pri uresničevanju tega cilja v večji meri nastopati samostojno.

Septembra je nato v Kranju potekal sestanek županov prizadetih občin s predstavniki Ministrstva za infrastrukturo, Direktorata za letalski in pomorski promet, Agencije za civilno letalstvo in Kontrole zračnega prometa. Na sestanku so se župani med drugim pritoževali, da prevozniki ne spoštujejo vzletnih procedur, da se kljub drugačnemu dogovoru vzleta tudi po 22. uri zvečer in da pristojni organ sploh ne izvaja kontinuiranega nadzora nad spoštovanjem procedur, temveč

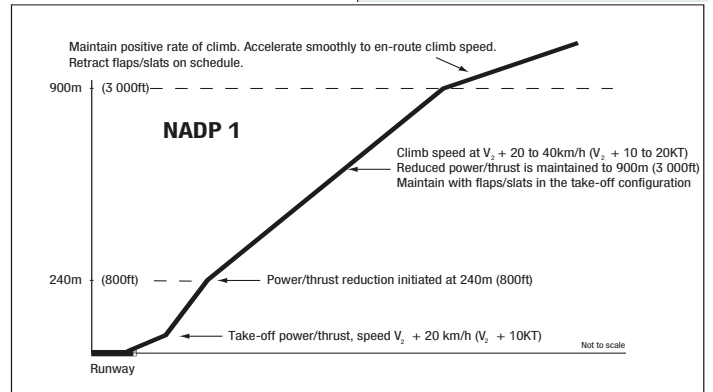
kršitelje kaznuje samo v primeru, da prejme prijavo; po mnenju županov je takšna oblika nadzora in sankcioniranja nezadostna. Ni jasno, ali je ta sestanek prinesel kakšen napredek. Težava ni samo v tem, da prevozniki verjetno res ne spoštujejo vzletne procedure za blaženje hrupa, ker ni učinkovitega nadzora, temveč v tem, da je treba vzletno proceduro najprej natančneje opredeliti (tako kot je predlagano v pobudi KS Center), da bi bilo sploh mogoče izvajati učinkovit nadzor.

Pisec teh vrstic pozna delovanje državne birokracije in ga ne preseneča, da od vseh pobud, predlogov in sestankov v bistvu ni opaznega rezultata. Uradniki na ministrstvih, ki se udeležujejo sestankov, sicer prijazno poslušajo sogovornike, si vestno zapisujejo njihove pritožbe in predloge, ampak na koncu dneva ne ukrenejo ničesar. Le zakaj bi prevzemali odgovornost za odločitve, če lahko z njimi odlašajo toliko časa, da se pobudniki utrudijo in vdajo v usodo? Pristojni organi bodo začeli reševati pro-

blem letalskega hrupa šele, ko bodo od ministra prejeli jasno politično usmeritev. V konkretnem primeru to ne bi smel biti problem, če upoštevamo, da je ministrica za infrastrukturo, v resor katere sodi letalski promet, naša someščanka.

KAJ JE NADP?

Noise Abatement Departure Procedure ali vzletna procedura za blaženje hrupa

je navodilo, kako se mora letalo po vzletu vzpenjati, da s hrupom čim manj obremenjuje rezidenčno območje, nad katerim leti.

Vsa letališča imajo takšno proceduro bolj ali manj natančno predpisano in težava v našem primeru je, da brniško letališče sodi med tista, ki imajo proceduro definirano preveč ohlapno.

KS Center je zato v svoji pobudi predlagala natančnejšo določitev navodila za vzpenjanje, kot je to primeroma razvidno iz zgornjega grafa.

Graf, poenostavljeno povedano, določa, da mora letalo na višini 240m nad referenčno točko letališča - RTL zmanjšati moč delovanja motorjev in nato čim prej doseči višino 900m nad RTL, na kateri začne pospeševati. Logika postopka je, da letalo najbližje rezidenčno območje preleti čim višje in z motorji, ki delujejo na zmanjšani moči. Višina letala in zmanjšana moč delovanja motorjev pomenita manjše obremenjevanje območja s hrupom.

Emisije hrupa bodo namreč tudi v bodoče neizogibno obremenjevale območje zračnih poti.

NOVI ODLOK O PRAVILIH CESTNEGA PROMETA

PLESAL JE DVE POLETJI

➔ Anže Šinkovec

Spomnimo: Odlok o pravilih cestnega prometa se je v praksi začel uporabljati jeseni 2017 in je v prvi vrsti pomenil obračun s prometno ureditvijo v starem mestnem jedru: ukinil je možnost brezplačnega vstopa v območje za pešce do 30 min in s tem otežil dostop obiskovalcev, dostavljajcev ter serviserjev.

Druga tarča Odloka so bila nepravilno parkirana vozila na Maistrovem trgu, Prešernovi ulici in Glavnem trgu. Na tem območju po 10. uri dopoldan sploh ni bilo dovoljeno ustaviti vozila drugod kot na posebej začrtanih »dostavnih mestih«. Ta so bila ponekod nepremišljeno umeščena v prostor, na način, da so ovirala promet (Tavčarjeva ulica pred Mitnico, Maistrov trg pri Mladinski knjigi). V tretjem planu Odloka so bili širokopotezni načrti o širitvi plačljivosti javnih parkirišč tudi na območja drugih krajevnih skupnosti. Kot običajno, se v drugih krajevnih skupnosti po dostopnih podatkih do danes ni spremenilo ničesar in se javna parkirišča še vedno uporabljajo brezplačno.

Kmalu po začetku uporabe Odloka so se pojavile govorice, da mestno redarstvo nekaterih določil Odloka ne more uporabljati, češ da je nejasen in prezapleten. Redarstvo je zatrjevalo, da izvaja nadzor, vendar je bilo mogoče zaznati, da se je uporaba t. i. dostavnih mest v praksi sživila v dolgotrajno parkiranje, da ni bilo nadzora nad tem, ali so vozila, ki zasedajo parkirna mesta v območju za pešce, pravilno označena, in ali so sploh upravičena do uporabe parkirnih mest...

Po zadnji menjavi oblasti na občini se je vendarle izkazalo, da je Odlok napisan nedosledno in da se določenih določb ne dá uporabljati. Zaradi števila potrebnih popravkov Odloka je bila sprejeta odločitev, da se Odlok ne popravlja, temveč se gre v pripravo novega Odloka. KS Center je v postopku priprave odloka podala več pripomb, ki so bile v glavnem upoštevane. Mestni svet je novi Odlok sprejel na seji meseca novembra in se uporablja od 14. decembra dalje.

BISTVENE NOVOSTI

Veljavnost parkirne dovolilnice za stanovalce s stalnim prebivališčem in dovolilnice za prevoz območja za pešce do lastne garaže bo po novem dve leti od izdaje dovolilnice in ne zgolj do konca januarja naslednjega leta (se pravi največ dobro leto). Na območju omejenega lokalnega prometa (Tavčarjeva, Tomšičeva, Jenkova, Cankarjeva ulica, Trubarjev trg) bodo stanovalci tako kot včasih spet smeli ustaviti svoje vozilo za

30 minut zunaj označenega parkirnega mesta (po do sedaj veljavnem Odloku so smeli ustaviti samo za čas, potreben za izvajanje dostave), na območju popolne prepovedi prometa po 10. uri (Maistrov trg, Prešernova ulica, Glavni trg, Poštna ulica) pa bodo svoje vozilo lahko ustavili za največ 15 min. Dostava se povsod, tudi v območju popolne prepovedi prometa po 10. uri, po novem spet izvaja na naslovu oziroma v bližini naslova in ne na t. i. dostavnih mestih. Talne označbe dostavnih mest bodo v nadaljevanju izbrisane. Natančneje opredeljene in poenotene so omejitve pri vstopu, izstopu in parkiranju vozil, ki vstopijo v območje za pešce s PIN kodo, z listkom za enkratni oziroma 24 urni vstop, ali z dovolilnico za izredno dostavo. Zunaj označenih parkirnih površin smejo ta vozila ustaviti za 30 min oziroma za 15 min (na območju popolne prepovedi prometa po 10. uri), v območju za pešce pa se smejo skupaj zadrževati največ dve uri.

BISTVENE SPREMEMBE PROMETNE UREDITVE PO NOvem ODLOKU:

- veljavnost parkirne dovolilnice in prevoznice podaljšana na 2 leti od dneva izdaje
- dovoljeno ustavljanje vozila zunaj označenega parkirnega mesta do 30 min v območju omejenega lokalnega prometa oziroma do 15 min v območju popolne prepovedi prometa po 10. uri
- dostava se izvaja na, oziroma v bližini naslova in ne na dostavnih mestih
- če vozilo vstopi v območje za pešce z listkom, PIN kodo ali dostavnico za izredno dostavo: za vse te načine enotno velja, da je maksimalni čas zadrževanja vozila v območju za pešce 2 uri.

Prometne »delavnice«, zbor krajanov, zbiranje podpisov pod peticijo za odprto mesto, nekaj večurnih usklajevalnih sestankov z županom in občinsko upravo... - v pripravo Odloka o pravilih cestnega prometa v občini Kranj je bilo v prvi polovici leta 2017 vložena res veliko časa in energije. Zdaj se je izkazalo, da je šlo za slabo pripravljen predpis s kratko sapo.

PARKIRANJE V MESTNEM JEDRU IN OKOLICI

parkirišča za kratkotrajno parkiranje: parkiranje do 120 min; cena: 1 €/h; enkrat dnevno brezplačna prva ura parkiranja ob uporabi parkirne kartice MO Kranj, vendar samo na parkiriščih pred stavbo MOK, na ploščadi pri Brionih in pred Delavskim domom – Slovenski trg 6 in 7 (na parkirnih mestih med Globusom in Delavskim domom NI brezplačne prve ure); brezplačno od ponedeljka do petka med 19h in 7h naslednjega dne in v soboto od 13h dalje do ponedeljka do 7h;

parkirišča za dolgotrajno parkiranje pri Čebelici (Č), na Hujah (H), na Sejmišču (Se), na Jelenovem klanecu (J), Stara Sava – zgornji plato (S), parkirna mesta (P) pri Gorenski banki, Stritarjeva, Mladinska: časovno neomejeno parkiranje; cena: 0,60 €/h (Č, H, Se, J, P); 1 €/h (parkirišče S); brezplačno za stanovalce z ustrezno dovolilnico (Č, H – za zapornico in NE ob cesti; Se; J, P); brezplačni prvi dve uri s parkirnim listkom za obiskovalce (Č, H – za zapornico in ob cesti; Se – z uporabo parkirne kartice MO Kranj enkrat dnevno); brezplačna prva ura parkiranja (S); brezplačna ena ura za obiskovalce enkrat dnevno z uporabo parkirne kartice MO Kranj (P); brezplačno od ponedeljka do petka med 19h in 7h naslednjega dne, ob sobotah in nedeljah (Č, H, J, Se, P); brezplačno od ponedeljka do petka med 19h in 7h naslednjega dne in v soboto od 13h dalje do ponedeljka do 7h (S)

javna parkirna mesta v območju za pešce: časovno neomejeno brezplačno parkiranje za stanovalce z dovolilnico; časovno omejeno plačljivo parkiranje za obiskovalce mesta pod pogojem: (1) predhodnega nakupa vstopne karte za enkratni vstop – cena: 5 €/karto; časovna omejitev: max 2 h zadrževanja v območju za pešce; ali (2) predhodnega nakupa vstopne karte za večkratni vstop – cena: 10 €/karto; veljavnost karte: 24 ur, štetje od prvega vstopa; karta dovoljuje večkratni vstop v območje za pešce, v katerem se sme vozilo nato vsakič zadrževati največ po dve uri od vstopa; zunaj označenih parkirnih mest v območju za pešce se sme vozilo zadrževati za čas potreben za naložitev/razložitev tovora..., vendar ne več kot 15 min (Maistrov trg, Prešernova, zgornji del Glavnega trga, Poštna – po 10. uri dopoldan) oziroma 30 min (vse ostale javne površine v območju za pešce), potem je treba vozilo umakniti na označeno parkirno mesto

brezplačna javna parkirna mesta: (po stanju decembra 2019 – novi odlok o prometni ureditvi v praksi še ni v celoti uveljavljen; ko bo uveljavljen, brezplačnih javnih parkirnih mest na območju okolice mestnega jedra, ne bo več; za ta parkirna mesta bo veljal enak režim kot na parkiriščih za dolgotrajno parkiranje)

parkirišče za abonente: spodnji plato parkirišča pri Stari Savi brezplačen za stanovalce med 16h in 7h naslednjega dne

plačljivo javno parkirišče

garažna hiša

avtomat za plačilo voznine/parkirnine

zapora prometa

Opomba: grafični prikaz je simboličen. Za točne lokacije parkiranja je potrebno upoštevati vsebino predpisov, talne označbe in prometne znake. Grafični prikaz upošteva dejansko stanje decembra 2019, ki pa se bo v bližnji prihodnosti še spreminjalo zaradi praktične uveljavitve novega odloka o prometni ureditvi

© 2019 Krajevna skupnost Kranj-Center

		2016 (veljaven odlok iz leta 2011)	2018 (veljaven odlok iz leta 2017)	2019 (veljaven odlok iz leta 2017)	INDEKS (2019:2016)	INDEKS (2019:2018)
PARKIRNE DOVOLILNICE ZA STANOVALCE	C1		369	357		97
	C12	649	124	144	78	116
	C13		6	6		100
PREVOZNIČE		/	272	181	/	67
DOSTAVNIČE	do 10. ure		160	142		89
	celodnevne	341	61	64	60	105
SKUPAJ		990	992	894	90	90

Vir: podatki MO Kranj

VSTOPNA TOČKA	ŠT. VSTOPOV JAN. - SEP. 2018	ŠT. VSTOPOV JAN. - SEP. 2019	INDEKS
Gregorčičeva ulica	89779	96446	107
most	123142	130735	106
SKUPAJ	212921	227181	107

Vir: podatki Komunale Kranj

Verjamemo, da bo občinska politika v prihodnosti usmerjena v oživiljanje in ne v praznjenje Starega Kranja, zato pričakujemo, da se bo število stanovalcev in nosilcev poslovnih dejavnosti v območju omejenega prometa v prihodnje povečalo. Kdor si v Starem Kranju želi več mestnega utripa, bo torej moral vzeti v zakup tudi več prometa.

Prizadevali smo si, da bi olajšali dostop nosilcem poslovnih dejavnosti v mestnem jedru, še zlasti najemnikom poslovnih prostorov. Predlagali smo, da se tudi njim omogoči uporaba PIN kode z določenim številom brezplačnih vstopov. Naš predlog je bil zavržen z argumentacijo, da je do PIN kode upravičen lastnik poslovnega prostora, ki lahko svojo PIN kodo prepusti najemniku in ni potrebe za dodatno PIN kodo za najemnika. Nadalje smo predlagali, da dovolilnica za dostavo ne bi bila vezana na registrsko številko dostavnega vozila. Ta predlog je bil zavržen z argumentacijo, da bi s tem občina izgubila nadzor nad tem, ali v območje za pešce res vstopajo dostavna vozila in ali ta vozila ne presegajo največje dovoljene skupne mase.

ŠTEVILO DOVOLILNIC JE STABILNO

Število parkirnih dovolilnic za stanovalce se v primerjavi s preteklim letom praktično ni spremenilo; nekaj manj je C1 dovolilnic in za odtенок več C12 dovolilnic. Opazen upad je izkazan pri prevoznicah, t. j. dovolilnicah, ki omogočajo zgolj prevoz območja za pešce (ne pa

tudi uporabe označenih parkirnih mest v območju za pešce). Razlog za upad števila prevoznic je povsem administrativne narave: glede na lansko leto so iz statistike izločene tiste prevoznice, ki jih imajo gasilci, policija, občina, zavodi... Podatek za leto 2019 torej kaže zgolj število prevoznic, ki so bile izdane za dostop do zasebnega parkirnega mesta v območju za pešce. V letošnjem letu je bilo izdanih nekaj manj dostavnic za redno dostavo (do 10. ure dopoldan), medtem ko je več dostavnic za izredno dostavo. Pod črto lahko ugotovimo, da je stanje stabilno in da so bili očitki o domnevno velikem številu neupravičeno izdanih dovolilnic, s katerimi je občina leta 2017 politično opravičevala sprejem Odloka in poostreitev zapore prometa, znatno pretirani. Število vseh izdanih dovolilnic različnih vrst je ob upoštevanju prevoznic, izdanih gasilcem, policiji itd., skoraj enako, kot je bilo v času veljavnosti Odloka iz leta 2011.

OPAZEN MANJŠI PORAST PROMETA

Glede na stabilno število dovolilnic ni pričakovati bistvenega povečanja prometnih tokov, kar v pretežni meri potrjuje tudi statistika vstopov v območje za pešce.

Vstopov v območje za pešce in s tem prometa je v prvih devetih mesecih letošnjega leta za 7% več glede na enako obdobje lani. Dostopni podatki žal ne omogočajo v popolnosti ugotoviti, kaj je razlog povečanja oziroma kateri kategoriji vozil gre pripisati to povečanje. Največ, kar je mogoče reči, je, da levji delež večjega števila vstopov (82%) odpade na vozila, ki v območje za pešce vstopijo na podlagi samodejnega odčitavanja registrske številke vozila. Gre torej za vozila, ki so opremljena z eno od treh dovolilnic, vezanih na registrsko številko: parkirno dovolilnico za stanovalce, prevoznico ali dostavnico. Pri tem ne vemo, katera od teh treh kategorij najbolj prispeva k povečanju; prav tako ne vemo, ali

in koliko k povečanju prispevajo občinska vozila (npr. Kranjva), vozila občinskih Zavodov, policija itd.

Le manjši delež povečanja odpade na preostala »brezplačna« načina vstopa, t. j. s kartico in PIN kodo, medtem ko je število plačljivih vstopov (listek za enkratni vstop oziroma 24 urni vstop) v opazovanem obdobju celo upadlo s 1335 v lanskem letu na 917 letos.

Zbiranje in analiziranje podatkov o prometu daje pomemben protiargument vsem tistim, ki bi kar na pamet, na podlagi svojih subjektivnih zaznav in občutkov, zaostrovali prometno politiko, češ da je v mestnem jedru »preveč prometa«, ki ga je treba znižati na »najmanjšo možno mero«. Ko jih kdo vpraša, katera je ta »najmanjša možna mera«, nimajo odgovora.

Zgoraj prikazana analiza po drugi strani kaže naslednje:

- iz praktično enakega števila izdanih parkirnih dovolilnic, prevoznic in dostavnic glede na preteklo leto izhaja, da je to število v tesni povezavi s številom stanovalcev in nosilcev poslovnih dejavnosti; naraščanje števila stanovalcev in krepitev ekonomske aktivnosti (polnjenje praznih poslovnih prostorov) bo nujno privedlo do naraščanja števila izdanih dovolilnic in obratno;
- da je število vstopov v območje za pešce in s tem količina prometa v tesni povezavi s številom izdanih dovolilnic in da glavni generator prometa v območju za pešce niso (in tudi nikoli niso bili) obiskovalci mesta, temveč stanovalci in nosilci poslovnih dejavnosti;
- da količine prometa potemtakem ni mogoče zmanjšati drugače kot z zmanjševanjem števila stanovalcev in nosilcev poslovnih dejavnosti – skratka s praznjenjem (beri: uničevanjem) mesta.

POČITNICE

V SPOMIN NA MAJDIČEVO HIŠO

Počitnice! Končno! Potovalka z nekaj oblekami, rezervni čevlji, kopalke in še kakšna malenkost in že sem bila na poti v Kranj k stari mami in teti. Živeli sta v zame najlepši hiši na svetu – pravzaprav je bila zame pravi grad. Danes si težko predstavljamo, da so ljudje živeli v takoooo lepih stanovanjih. Komaj sem čakala, da zagledam mesto, da ga zaduham in pregledam od kopališča do Prešernovega gledališča. Hiter »adijo« mojim staršem in že sem bila na poti po mestu.

Teta in stara mama sta živeli v Majdičevi hiši, poleg Gimnazije in nasproti avtobusne postaje. Štiri sobe, shramba, kuhinja in neskončno uporaben hodnik. V vsako sobo bi lahko mirno postavili dve manjši garsonjeri, na hodniku pa brez težav dve krožišči in še bi ostalo nekaj prostora. Še danes lahko priključem v spomin vonj stanovanja v tej prelepi hiši. Stopnišče je bilo veliko, prostorno in kot narejeno za kralje, z ograjo, ki je kar vabila, da se po njej podrsaš. Najbrž mi ni treba dodati, da je bilo to dejanje seveda strogo prepovedano. Stanovanje je bilo v drugem nadstropju s pogledom na vse strani Kranja. Iz kuhinje si imel popoln nadzor nad dogajanjem na Šmarjetni gori in Joštu, iz prepovedane tetine sobe pa popoln nadzor nad avtobusno postajo, parkom in nad dogajanjem na ulici. Prava posebnost pa je bilo ... hmmm... stranišče. Skrito za dolgim hodnikom z vonjem po svežem milu in z najlepšim razgledom v Kranju. Še en prostor je bil strašansko zanimiv, ker je bil za nas otroke strogo prepovedan. Špajza! Joj, kako je bilo lušno, ko smo uspeli za kakšno sekundo vdreti v ta skriti svet tetinih dobrot. Zbujala sem se ob dišavah bele kave, ki je nastajala po njenem

skrivnem receptu, ob kruhu, ki ga je sama spekla in namazala z veliko žlico češpljeve marmelade. Nobena marmelada nima več enakega okusa. Tetino nenehno brkljanje ob štedilniku, dišave njene kuhinje in okno s pogledom na Šmarjetno so mi za vedno ostali v spominu. Hodnik je bil poligon za domišljijo in ženski sta do konca dneva pogosto zgubili prav vse živce. No, bilo je tudi obdobje, ki mi je kvarilo sanjske počitnice. Pozno popoldne je bil čas za molitev rožnega venca. Branje stripov je bilo kmalu odkrito in namesto kazni se je stara mama domislila bolj prijazne variante. Zame je rožni venec malo skrajšala in tam pri »tretjem križu« sem lahko odšla. Nisem pa se mogla izogniti obveznemu nedeljskemu obisku maše. Ampak ker je bila ta dolžnost tesno povezana z obiskom Prešernovega gledališča in otroških predstav Ure pravljic, sem jo nekako zmogla brez jezikanja. Aja, v tem času so imeli edino v Kranju »indijančke« in to čisto blizu gledališča. Dneve smo preživljali ob plavanju na bazenu, raziskovanju prepovedanega kanjona in Majdičevega loga. Majhen vrt za hišo pa je bil vir domišljijiskih iger, saj je mejil na zloglasno sodišče s skrivnimi zapori. Kako malo

nam je bilo potrebno, da smo zvečer popolnoma utrujeni popadali v posteljo. Dnevi v Kranju so mi kar spolzeli skozi prste in vedno je bilo prehitro konec razvajanja ob tetinih dobrotah in pametovanju stare mame.

Leta so tekla in to je bil moj svet, ki sem ga imela rada in ki sem ga poznala. To je bil svet, ki je buril mojo domišljijo in ustvarjal otroštvo.

In potem se je zgodilo. Majdičeva hiša so izbrisali z obličja Kranja. Zadelo me je v srce. Izbrisali so tudi sodišče z zloglasnimi zapori. Izbrisali so Gorjančeve hiše. Izbrisali so Staro Savo. Izbrisali so Hotel Jelen. Izbrisali so...

Na mestu prelepih, mogočnih hiš z dušo, sta zrasla Hotel Creina in Globus. Brezosebni hiši, ki jima v vseh teh letih nekako niso uspeli vtisniti kranjske duše.

Kranju so vzeli podobo, ponos in zgodovino. Se bo še našel kdo, ki bo temu mestu znal ustvariti novo in prepoznavno podobo, ki bo občanom znal narisati prihodnost, ki si jo želimo in zaslužimo? Ko bi se le kaj naučili iz preteklosti.

♦♦ Beti Valič

Se bo še našel kdo, ki bo temu mestu znal ustvariti novo in prepoznavno podobo, ki bo občanom znal narisati prihodnost, ki si jo želimo in zaslužimo?

»OPROSTITE, JENKOVA ULICA?«

ALI KAKO SEM V KRANJU ODRAŠČAL S ŠMONCO IZ PRAŠ

Je že tako, da se je vame v rosnih letih vtihotapila senca suma, da se Simonu Jenku go-
di krivica. Čeprav se je mali Šmonca iz Praš sredi štiridesetih let predprejšnjega stoletja v
kranjski normalki le nekaj korakov od ploščadi, kjer zdaj ponosno stoji Prešernov spomenik,
»buhštobe buhštaborati učil« in si je mladenič dvajset let pozneje za beraški honorar v pi-
sarni na bližnjem trgu kot notarski in odvetniški pripravnik prste mazal s tinto, se je tukaj v
gorenjski prestolnici kot pesnik sčasoma bolj ali manj izgubil v senci »našega Največjega«.

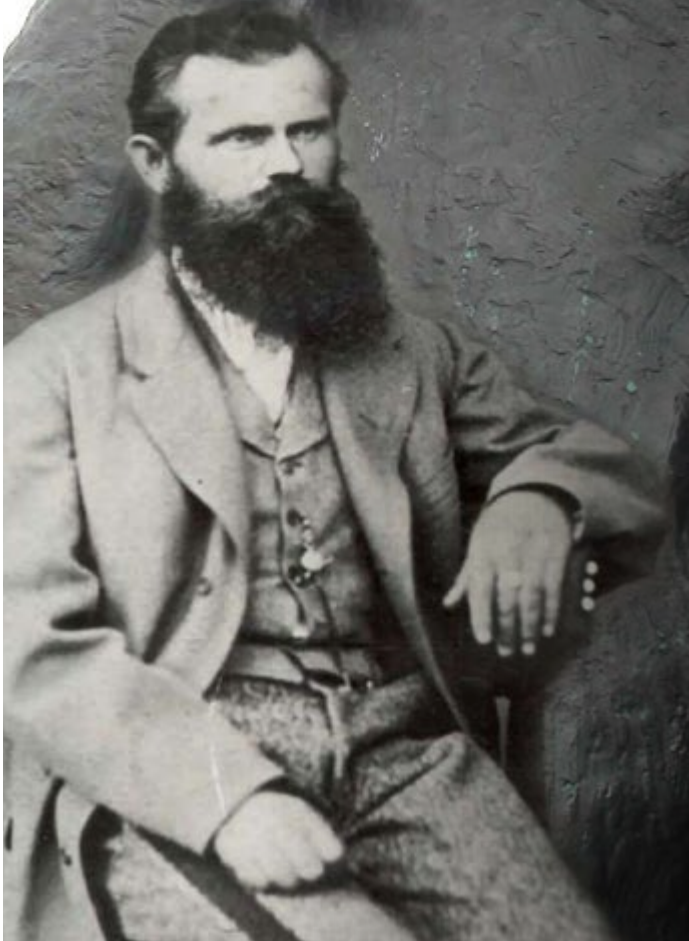
*Ko sem postal šolar,
se je v meni bolj in bolj
utrjevalo prepričanje,
da je še en velik pesnik
praktičnim Kranjčanom
kar malce odveč.*

Kljub temu sem se s Simonom prvič seznanil zgodaj, približno takrat kot s Francetom. Tri leta mi je bilo: sede na tleh ob knjižni omari sem listal pisano slikanico o dedku Mihi, ki kakor mimogrede izdelava igračko, in opazoval očeta, kako je počasi pomakal pero v rdečilo in po velikih zvezkih z zelenimi platnicami vlekel korekturne črte ter ob robu pisal drobne opombe. Moral sem biti čisto pri miru in tiho, da ne bi zmotil njegove zbranosti pri delu s šolskimi nalogami gimnazijskih višješolcev. Morda bi bil še bolj pridn, ko bi vedel, da ima v rokah spis mojega bodočega profesorja slovenščine Franceta Pibernika. Oče je vstal, in ko je videl, da sem se slikanice naveličal, je stopil h knjižni omari, izvlekel veliko temnovijolično knjigo in mi jo podal. *Album slovenskih pesnikov in pisateljev* je bila zbirka portretov resnobnih mož in še kake dame za nameček. Listal sem po njej in natančno opazoval rjavkaste podobice. Zelo so mi bili všeč obrazi z brki in bradami, še posebno, če so bili v ovalnem izrezu. Spominjali so me na porcelanske podobe pokojnikov na kamnitih nagrobnikih s starega kranjskega pokopališča. In ko smo za vse svete s svečkami šli na grobove, sem domače presenetil: peljal sem jih do Jenkovega spomenika in jim skušal dopovedati, da ima-

mo prav tistega bradatega moža doma v albumu.

Ko sem postal šolar in sem se še na druge načine srečeval s Simonom Jenkom, se je v meni bolj in bolj utrjevalo prepričanje, da je še en velik pesnik praktičnim Kranjčanom kar malce odveč. Vrbljana se je v Kranju na vse kriplje slavilo, slikarji in kiparji so se uveljavljali z upodabljanjem njegovega lika, čeprav noben ni mogel vedeti, ali je res pravi, in ob praznikih so na proslavah zanosno deklamirali njegove verze; če ne drugih, nadvse radi tiste o železni cesti. S Simonom iz bližnjih Praš in z njegovimi pesmimi pa niso prav vedeli, kaj bi. Resda je 1934. v mestu dobil ulico in so sredi petdesetih let po njem poimenovali osnovno šolo in knjižarno, a zdi se, da bolj zato, ker so jih drugi že prehiteli s Prešernom.

Tako me gimnazijskega drugošolca ni preveč presenetilo, ko mi je leta 1958 oče ob ponovnih preimenovanjih ulic pripovedoval, kako so jo bili Jenku prav kmalu vzeli. Stari Kranj je zgrajen na konglomeratnem pomolu med rekama Savo in Kokro. Na njem je prostora le za tri vzporedne glavne ulice: osrednjo Prešernovo, ki se občasno razširja v trge, na obeh straneh pa še Tavčarje-

vo in Jenkovo. Jenkovi so po domače rekli tudi »*Ta usrana gasa*«, saj so tam živeli kmetje, ki so imeli njive na Zlatem polju, pa zato po njej ni nikoli manjkalo konjskih fig in smrdljivih kravjekov. Pesnikovo ime je nosila le sedem let, ker so jo že okupatorji po tamkajšnji slikarski delavnici preimenovali v njim bolj všečno zvencečo Layergasse. Po vojni so se seveda slovenska imena ulic vračala, toda zmagovalci so bili prepričani, da bi se pomen narodnoosvobodilnega boja in revolucije moral videti na vsakem koraku tudi v starem mestnem jedru; tako so si prizadevali preimenovali čim več ulic po partizanskih junakih. Oče je bil kot mlad napreden šolnik določen v temu namenjeno komisijo, ki jo je sestavljala pisana družina predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Predlogi za nova imena so bili vnaprej pripravljene, treba se je bilo le dogovoriti, katera stara bodo nadomestili z njimi. Prešeren pa tudi Tavčar sta se komisiji zdeli nedotakljiva – ampak kdo pa pravzaprav je Jenko? Tega se mirno lahko zamenja s herojem Tomšičem. Profesorja v komisiji sta ugovarjala: »*Gre za imenitnega pesnika Sorškega polja, v tej ulici je mlad in neizpoljenih potencialov umrl ...*« Sestanek se je zoprno vlekel, občinski funkcionarji in člani komisije so postajali nestrpni zaradi ideološko zgrešenega, malomeščanskega cincanja. Takrat se je dvignila predstavnica AFŽ, prodajalka kruha v mestni pekarni, in je s svojo mogočno pestjo udarila po mizi: »*Kar je preveč, je preveč! Kaj bi zavlačevali! Naj tisti, ki ugovarjajo, če so v resnici napredna inteligenca, raje povedo, kdo je bil ta tovariš Jenko Simon in kaj je počel med NOB!*« In ker Jenko Simon tri četrto stoletja po smrti ni prav nič počel, je Jenkova ulica postala Tomšičeva in to ime nosi še danes. Iz slabe vesti ali da bi ohranili videz demokratičnosti pa so mu dali nekaj deset metrov dolgo prečno uličico, ki od nekdanjega pesnikovega stanovanja vodi do Glavnega trga. S tem so ubili kar tri muhe na en mah: Jenka so le uspeli ne-

kam potlačiti, ni se jim bilo treba vrniti k predvojnemu poimenovanju Layerjeva ulica, saj je bilo preveč všeč nemškimi vsiljivcem, pa še njihove Albrecht Dürergasse so se iznebili.

Ta očetova zgodbica me je zelo zabavala in verjetno sem prav zaradi nje pri starem »*latincu*« Francu Korbarju, ki je bil zadnja leta pred upokojitvijo prisiljen poučevati slovenščino, za referat izbral Simona Jenka. Pravzaprav naj bi delala skupaj s sošolcem Marijanom v timu, a sem neko nedeljo vse napisal kar sam. Doma smo imeli virov in literature na pretek in med branjem so se mi razkrile zanimive podrobnosti iz pesnikovega življenja. Kako je bil napol nezakonski, saj se je njegova mati poročila z očetom in se s Podreče preselila v bližnje Praše, šele ko mu je bilo štiri leta. Kako ga je namesto za Matevža materi za kazen in mladim dekletom v poduk mavčički župnik krstil za Simona, kar je bilo takrat manj običajno ime v vaseh ob Savi. In kako je mali Šmonca kljub selitvi raje ostajal pri babici v Podreči, ker je imel tam otroško tovarišijo. Višek življenjske polomije pa mi je predstavljal trenutek, ko se je moral po dolgih letih šolanja že odrasel in kot »*faliran študent*« v svojo sramoto in nezadovoljstvo domačih vrniti v Praše, in se, ker doma ni bilo več prostora zanj, naseliti pri sosedu. Všeč mi je bil, kako se je skušal spet postaviti na noge: kako je pri notarju v Kranju za pisarsko delo dobival borih 12 goldinarjev mesečno in kako je videl vso prihodnost v pesništvu, ko mu je Fran Levstik pri ljubljanskem založniku Giontiniju izgovoril 300 goldinarjev za zbirko *Pesmi*. Toda skupaj z njim sem bil tudi jaz razočaran ob hudih kritikah te njegove knjižice. Pobožnjakar Svetec je ugotavljal, da bi utegnila kvarno vplivati na mlade bralce, a tudi Levstik, ki je že pred natisom *Pesmi* v njegove verze brez potrebe vnašal popravke in jih vsiljivo spreminjal, je objavil sonet *Pesniku*, kjer mu je krivično očital neizvirnost in

pretirano odvisnost od nemške poezije. Po glavi mi je rojilo, ali ne bi kaj takega tudi meni vzelo zalet pri šolanju in ali tudi jaz ne bi nehal objavljati pesmi.

Kar nisem mogel strpeti ob knjigi. Pograbil sem jo in stekel po novih Plečnikovih stopnicah pri vrhu Mohorjevega klanca, za Roženvensko cerkev, mimo dijaškega doma v gradu Kieselstein in po uličici do hiše z marmorno spominsko tablo. Zrl sem proti oknu v prvem nadstropju in za hip se mi je zazdelo, da kar vidim, kako v sobici za njim brez življenjske volje sedi moj ubogi Šmonca. Kako mu je pomanjkanje v študijskih letih in nezdravo življenje s šestnajstimi viržinkami na dan pustilo posledice in se ne more več pripravljati za poslednji izpit na pravu. In kako zaradi vnetja možganov 18. oktobra 1869. umira v obupnih skrbeh zaradi nekje založenega denarja iz odvetniške pisarne, ki ga ni mogel izročiti predstojniku.

Grozljiva škoda, ki je v moji šolski pameti preseгла vse nesrečne človeške zmote, tudi tisto o Dagarinovem požigu Prešernovih rokopisov, pa se mi je razodela v knjižnih opombah, kako so si Jenkovi sorodniki, da bi vsaj malo nadoknadili Simonove »*ničkoristi in stroške*«, ki naj bi jih imeli z njim, prizadevali prodati še neobjavljeno pesniško zapuščino Slovenski matici in drugim, a takratnim kulturnikom v zanosu narodnega buditeljstva in graditeljstva ni pomenila prav nič, zato so jo racionalni Gorenjci po nekaj desetletjih neuspešnega ponujanja naokrog kot dokazano ničvredno reč preprosto zavrgli.

Vse to mi je dvanajstletniku Jenkovega Simona napravilo za protitež junakov pustolovskih povesti, ki sem jih takrat naravnost požiral, prijatelj Marijan je moj sestavek lepo prebral pred razredom, sošolci so mu začuda radovedno prisluhnili, navdušeni profesor pa mu je odličnjaku v ređovalnico pripisal še eno petico

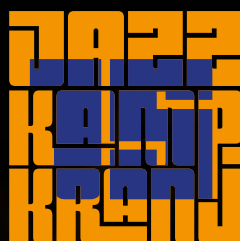

♦ Miha Mohor

“Naj tisti, ki ugovarjajo, če so v resnici napredna inteligenca, raje povedo, kdo je bil ta tovariš Jenko Simon in kaj je počel med NOB!”

ter ga pohvalil, češ da nihče drug v razredu ne bi znal napisati tako dobre predstavitve kakor on. Pohvala mi je godila, toda zaman sem čakal, kdaj bo sošolec pokazal name kot na avtorja. Vseeno mu tega nisem zameril, saj mi je bil tudi on pripravljen ob vsakem trenutku priskočiti na pomoč pri reševanju matematičnih nalog, ki so mi delale precejšnje preglavice.

Nesrečni Simon Jenko, ta mnogokrat prezrti umetnik, ki se je trgjal iz romantike v liriko trenutka in čistega razpoloženjskega odsevanja sveta in ki je nihal med »*silovito radoživostjo in notranjo nemostjo, med svetom kot lepoto in svetom kot obupnim ničem*«, kakor mi ga je kasneje med študijem na slavistiki lepo predstavil moj profesor dr. Boris Paternu, pa je bil in ostal moj najljubši pesnik.

15. JAZZ KAMP KRANJ 2019

Letošnji Jazz Kamp je praznoval svojo 15. obletnico in je potekal med 16. in 25. avgustom. K sodelovanju smo letos kot predavatelja na mojstrski delavnici za bobne povabili tudi svetovno priznanega ameriškega bobnarja Alvina Queena, ki že vrsto let živi v Švici in igra s številnimi znanimi glasbeniki, med drugimi je bil član znamenitega tria kanadskega pianista Oscarja Petersona.

V sklopu turneje po Sloveniji je s koncertom na Jazz Kampu svojo okroglo življenjsko obletnico obeležil Janez Bončina – Benč.

Gregor Ftičar

Alvin Queen

V raznolikem festivalskem programu so se poleg tradicionalnega večera mentorjev glasbenih delavnic predstavili tudi številni drugi domači in tuji glasbeni izvajalci.

V prvem večeru je nastopil vsestranski avstrijski umetnik in glasbenik Eddie Luis s svojimi »Jazz Passengers« in ženskim pevskim triom »The Supreme Sisters«. Zasedba je obujala spomine na zlata leta swinga, boogie-wogiea in jaza iz prve polovice 20. stoletja z repertoarjem slavnega pevskega tria »Andrews Sisters«. V drugem večeru je sledil koncert mentorjev glasbenih delavnic, ki, kot smo že omenili, spada v tradicionalno ponudbo koncertov.

V nedeljo 18. avgusta se nam je predstavil odlični slovenski pianist mlajše generacije Gregor Ftičar s svojim triom in gostom, angleškim pevcem Petrom Savizonom. Naj kot zanimivost omenimo, da je bil Gregor Ftičar eden prvih udeležencev glasbenih delavnic Jazz Kampa Kranj leta

2004. V večernem programu so v okviru mednarodnega sodelovanja nastopili mentorji - glasbeniki oziroma udeleženci poletne šole jaza in glasbenih delavnic HGM (Hrvatska glazbena mladež) iz hrvaškega Grožnjana.

V torek se je predstavila hrvaško slovenska salsa zasedba Filosofia - ena redkih skupin v našem prostoru, ki izvaja svoj lasten avtorski repertoar. Tradicionalna sreda v amfiteatru Letnega gledališča Khislstein pa je tokrat bila malo drugačna. Pianistoma, nemškemu Davidu Gazarovu in madžarskemu Emilu Spanyiju, se je v drugem delu koncerta pridružil že omenjeni bobnar Alvin Queen. Ob spremljavi hrvaškega e-basista Maria Mavrina in bobnarja Christoph Braza so skupaj pripravili zanimiv glasbeni večer z nenavadno sestavo zasedbe, to je dveh klavirjev, dveh bobnarjev in bas kitare, pridružil pa se jim je tudi Primož Grašič s kitaro.

Nina Strnad in trenutki ob glasbi Jožeta Privška so odzvanjali v četrtkov poletni večer. V sklopu

Nina Strnad

koncertne turneje po Sloveniji, s katero obeležuje svojo okroglo življenjsko obletnico, pa je v petek skupaj z eminentnimi slovenskimi glasbeniki na Jazz Kampu nastopil tudi Janez Bončina - Benč.

V soboto 24. avgusta so se udeleženci glasbenih delavnic Jazz Kampa Kranj 2019 predstavili kar dvakrat, in sicer dopoldan v okviru »Jazz Kamp Kranj Festa« v kranjskem starem mestnem jedru in zvečer na zaključnem koncertu v Stolpu Škrlavec.

Pred večernimi koncerti so tudi letos potekali »Vinski scenosledi«, na katerih so obiskovalci lahko degustirali vina priznanih slovenskih vinarjev, pridružila pa sta se jima tudi Katarina Likozar iz Delikatese Figa in Marko Arvaj ter FerFud s svojo kulinarčno ponudbo.

Tako kot že vrsto let se je Jazz Kamp Kranj pričel z uvodno fotografsko razstavo fotografov Gorazda Uršiča in Zorana Kozine, ki je svoja vrata odprla 14. avgusta v Galeriji Pungert.

♦ Gregor Grašič

Odlični slovenski pianist mlajše generacije Gregor Ftičar, ki je nastopil na letošnjem Jazz Kampu, je bil eden prvih udeležencev glasbenih delavnic Jazz Kampa leta 2004.

NOVA BOŽIČNA ŽELJA

➔ Tania Mendillo

Pred dvema letoma sem na straneh tega glasila napisala Božičku, tedanjemu županu, njegovim palčkom in vsem bodočim županom pismo z božično željo: cutt.ly/bozicnazelja (za tiste, ki jih zanima – sami presodite, ali se je uresničila)

Spet smo v času, ko praznično vzdušje prinaša s seboj tudi nove želje za Božička. In jaz jo kakopak imam – novo BOŽIČNO ŽELJO.

Že nekaj let je pravi užitek sprehoditi se po nadpovprečno lepo, estetsko in premišljeno okrašenih ulicah in trgih Starega Kranja in zadnji dve leti se je raven okrasitve dodatno izboljšala, kar lahko pripišemo avtorskim sva-

ritvam našega sokrajana Matjaža Beguša.

Estetsko izdelane skulpture iz naravnih materialov, umeščene na prave lokacije v dialogu z ambientom mestnega jedra, izkazujejo oblikovalsko nadarjenost in resnično oplemenitijo naše ulice in trge.

Navdušena sem nad dejstvom, da so te skulpture ostale na javnih površinah še nekaj mesecev po novem letu. Upam, da bo tako tudi letos.

Moja božična želja Božičku in županu: naj bo Kranj lepo okrašen skozi celo leto, primerno letnemu času, z naravnimi materiali,

seveda brez novoletnih lučk, lahko pa se sem in tja dodajo kakšne druge lučke. To je le moj skromni predlog in želja.

Želim si, da je naše lepo mesto oplemeniteno na najboljši možni način skozi celo leto.

Že nekaj let je pravi užitek sprehoditi se po nadpovprečno lepo, estetsko in premišljeno okrašenih ulicah in trgih Starega Kranja.

Od leve proti desni: Katjuša Jordan Nadižar, Rožle Prezelj, Lia Apostolovski - prireditev Naj atlet leta.

KATJUŠA NAJBOLJŠA ATLETINJA MED PIONIRKAMI V DRŽAVI

V pretekli sezoni so atletinje in atleti Atletskega kluba Kranj presegli lanskoletne rezultate. Najbolj odmeven je vsekakor dosežek Katjuše Jordan Nadižar, ki ji je Atletska zveza Slovenije podelila priznanje za najboljšo pionirko v državi.

Katjuša, ki se je v okviru Atletske šole Rožle Prezelj pričela ukvarjati z atletiko pred 8 leti, si je naslov zagotovila z naslovoma državne prvakinja v teku na 80m ovire, kjer se je nevarno približala državnemu rekordu, in v skoku

v daljino ter z osvojenim tretjim mestom v skoku v daljino na reprezentančnem četverboju U16.

Nagrado si je prislužil tudi Rožle Prezelj, ki se je prvič na odru pojavil v trenerski funkciji. Atletska zveza Slovenije ga je tokrat nagradila kot trenerja najboljše atletinje med pionirkami.

Ponovno pa je potrebno pohvaliti tudi veteransko selekcijo, ki še naprej vztrajno trenira, podira osebne in državne rekorde v svojih starostnih kategorijah in po-

maga mlajšim pri njihovi športni poti. Stanka Prezelj, Ana Jerman, Tatjana Flac, Dušan Prezelj, Vlado Konc, Marijan Krempl so nas ponovno razveseljevali s svojimi dosežki. Ponovno smo bogatejši za 6 državnih prvakov in 2 evropska prvaka.

Nagrado si je prislužil tudi Rožle Prezelj, ki se je prvič na odru pojavil v trenerski funkciji.

Od leve proti desni zgoraj: Lana Andolšek, Katarina Saboth Polenec, Eva Cerar, Zoja Bobnar, Rožle Prezelj, Brina Fučka, Ajda Meglič; od leve proti desni spodaj: Katjuša Jordan Nadižar, Paula Globočnik, Maja Boltežar, Tara Di Lenardo - Posamično DP U16.

Od leve proti desni: Tara Di Lenardo, Lea Globočnik, Naja Udovič, Paula Globočnik, Maja Boltežar, Julija Kuhar, Monika Grom, Živa Jerič - Ekipno DP U14.

Od leve proti desni zgoraj: Ajda Meglič, Paula Globočnik, Katarina Saboth Polenec, Brina Fučka, Maja Boltežar, Lana Andolšek, Katjuša Jordan Nadižar, Zoja Bobnar, Eva Cerar, Eva Rosulnik; spodaj od leve: Eva Boltežar, Asja Rozman, Živa Jerič, Tinkara Janežič, Zala Šenk - Ekipne državne prvakinja U16.

ODLIČNE TUDI EKIPE

Dečki in deklice so iz posamičnih državnih prvenstev v kategorijah U12, U14 in U16 domov prinesli kar 11 odličij. V ekipnih tekmovanjih je bil uspeh še večji. Dekleta U16 so postale državne ekipne prvakinja, dekleta U14 so bile bronaste, U12 pa srebrne. Prvič je klub imel tudi moško ekipo med dečki U12, ki so na koncu za las izgubili tretje mesto.

IZDAJATELJ

Krajevna skupnost Kranj-Center
Tomšičeva ulica 21, 4000 Kranj

ODGOVORNI UREDNIK

dr. Aleksander Pavšlar,
predsednik sveta KS Center

OBLIKOVANJE

Matjaž Mohor

TISK

Tiskarna Požgaj, Kranj

Kranjčan je izšel v nakladi 1.000 izvodov
in bil brezplačno poslan v gospodinjstva
v KS Center. Distribucija: Pošta Slovenije
d.o.o., Maribor.

AVTORJI FOTOGRAFIJ

Tania Mendillo: platnice; str. 6 – zgoraj levo v smeri urnega kazalca: prva,
druga, četrta, šesta; str. 18

Zoran Kozina: str. 16, 17

Aleksander Pavšlar: str. 4 – večja fotografija; str. 5, 7 – spodaj levo

Petra Vencelj: str. 6 – zgoraj levo v smeri urnega kazalca:
tretja, peta, sedma

Atletski klub Kranj: str. 19

Šahovski klub Stari Mayr Kranj: str. 7 zgoraj desno;

MO Kranj: str. 2 slika pod številko 4